

Економіка

УДК 339.727.22:338.242(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16938012>

**Визначення напрямів та джерел міжнародного фінансування розбудови
України в післявоєнний період**

Матвієвський Назар Анатолійович

аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,

Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту,

Національний університет «Львівська політехніка»,

вул. Митрополита Андрея 5, м. Львів, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-9989-5689>

Прийнято: 22.07.2025 | Опубліковано: 30.07.2025

Анотація. У роботі здійснено комплексний аналіз поняття міжнародного фінансування як процесу залучення фінансових ресурсів із зовнішніх іноземних джерел для підтримки економічної діяльності, реалізації проєктів та інвестування. Розглянуто основні механізми міжнародного фінансування, серед яких кредитування іноземними фінансовими установами, розміщення боргових інструментів на міжнародних ринках, а також прями і портфельні інвестиції. На основі аналізу світового досвіду повоєнної відбудови, зокрема прикладів Німеччини, Великої Британії, Іраку та Лівану, визначено ключові фактори ефективної фінансової політики у післявоєнний період. В роботі підкреслено важливість стратегічного планування, прозорості бюджетних процесів, розвитку соціальної інфраструктури та залучення міжнародної допомоги як основних елементів успішної реконструкції.

Особлива увага приділена класифікації міжнародних джерел фінансування, включаючи іноземних інвесторів, міжнародні фінансові

організації, кредити, емісію цінних паперів та безповоротну допомогу. На тлі руйнівних наслідків війни в Україні наведено оцінку масштабів збитків інфраструктури, промисловості, енергетики та аграрного сектору, а також екологічних втрат. Визначено загальну потребу у фінансових ресурсах для повоєнного відновлення, що становить понад 500 млрд доларів США, і розглянуто роль міжнародної спільноти у консолідації зусиль щодо фінансової підтримки України. Практичне значення роботи полягає у формуванні науково обґрунтованих рекомендацій для державної політики, спрямованої на ефективне залучення та використання міжнародних фінансових ресурсів у процесі реконструкції та сталого розвитку країни. Робота має важливе значення для науковців, фахівців з фінансів, економістів і державних управлінців, які займаються питаннями міжнародного фінансування та відновлення економіки в постконфліктних умовах.

Ключові слова: джерела фінансування, економічне відновлення, іноземні інвестиції, міжнародне фінансування, повоєнна відбудова, фінансова допомога.

Determination of directions and sources of international financing for Ukraine's reconstruction in the post-war period

Matviievskiyi Nazar Anatoliiovych

PhD Student, Department of Management and International Entrepreneurship,
Educational and Scientific Institute of Economics and Management,
Lviv Polytechnic National University, 5 Metropolitan Andrey Street, Lviv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9989-5689>

Abstract. The paper provides a comprehensive analysis of the concept of international financing as a process of attracting financial resources from external foreign sources to support economic activities, implement projects, and stimulate investment. The main mechanisms of international financing are considered, including

lending by foreign financial institutions, the issuance of debt instruments on international markets, as well as direct and portfolio investments. Based on the analysis of global experience in post-war reconstruction, particularly the cases of Germany, the United Kingdom, Iraq, and Lebanon, the study identifies the key factors of effective financial policy in the post-war period. The paper emphasizes the importance of strategic planning, transparency of budgetary processes, development of social infrastructure, and the mobilization of international assistance as essential elements of successful reconstruction.

Special attention is given to the classification of international financing sources, including foreign investors, international financial organizations, loans, securities issuance, and grants. Against the backdrop of the devastating consequences of the war in Ukraine, the article assesses the scale of damage to infrastructure, industry, energy, and the agricultural sector, as well as ecological losses. The overall financial need for post-war recovery is estimated to exceed 500 billion USD, and the role of the international community in consolidating efforts to provide financial support to Ukraine is highlighted. The practical significance of the research lies in the development of scientifically grounded recommendations for state policy aimed at the effective mobilization and utilization of international financial resources in the processes of reconstruction and sustainable development. The paper is of particular relevance to scholars, finance specialists, economists, and policymakers engaged in issues of international financing and economic recovery in post-conflict conditions.

Keywords: sources of financing, economic recovery, foreign investment, international financing, post-war reconstruction, financial assistance.

Постановка проблеми. Повномасштабне збройне вторгнення російської федерації спричинило масштабні руйнування інфраструктури, знищення промислового потенціалу, втрати у житловому фонді та гуманітарній сфері, що вимагає мобілізації значних фінансових ресурсів для проведення комплексної відбудови. Міжнародне фінансування виступає одним із ключових інструментів

підтримки економічної стабілізації, соціального захисту та реконструкції критичних секторів. Ефективне використання потенціалу міжнародної фінансової допомоги, кредитів, грантів, а також інструментів публічно-приватного партнерства є важливою умовою успішного реформування та відновлення національної економіки. Водночас, ускладнення доступу до традиційних джерел фінансування, високий рівень боргового навантаження та потреба в прозорості управління залученими коштами зумовлюють необхідність наукового обґрунтування підходів до ідентифікації ефективних джерел та механізмів міжнародної підтримки.

Вивчення світового досвіду післявоєнної реконструкції та його адаптація до українських реалій дозволяє сформуванню стратегічних напрямів взаємодії з міжнародними партнерами. Саме науковий аналіз доступних фінансових інструментів, оцінка ризиків та формування пріоритетів використання допомоги є основою для розробки дієвих механізмів управління процесами післявоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглядаючи наукові напрацювання у сфері міжнародного фінансування, варто відзначити, що ключові аспекти формування фінансової стратегії післявоєнної відбудови України знайшли відображення у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. Зокрема, у статті Л. В. Коцубальської підкреслюється, що публічні фінанси є базовим механізмом забезпечення стабільності та сталого розвитку, а досвід іноземних держав підтверджує необхідність стратегічного планування й прозорості у використанні бюджетних ресурсів у процесі відбудови [4]. Подібні висновки узгоджуються з напрацюваннями Х. І. Рудої, яка здійснила класифікацію міжнародних джерел фінансування, виокремивши іноземних інвесторів, міжнародні фінансові організації, кредити, позики, випуск цінних паперів та гранти як основні інструменти залучення капіталу у повоєнний період [5].

Важливим доповненням до цього є результати дослідження Ю. В. Шулика, де оцінено масштаб руйнувань інфраструктури та промисловості України, а також запропоновано напрями мобілізації ресурсів на регіональному рівні. Автор наголошує, що відбудова потребує поєднання зовнішньої допомоги з внутрішніми можливостями, а також формування чітких пріоритетів у фінансуванні [6]. Цю позицію поглиблює праця О. Гарафонова та співавторів, у якій запропоновано стратегічну модель відновлення аграрних підприємств у деокупованих територіях. Автори акцентують на необхідності диверсифікації джерел фінансування та інтеграції міжнародних програм підтримки з національною політикою розвитку сільського господарства [7].

Значну увагу у наукових працях приділено ролі державних інституцій. Так, у звіті Міністерства фінансів України представлено структуру джерел фінансування державного бюджету, де простежується залежність від військових облігацій, двосторонніх кредитів і грантової допомоги, що підтверджує вагому роль міжнародної співпраці у забезпеченні макрофінансової стабільності [8]. Подібні підходи розвиває І. Клопов, який у співавторстві з Ю. Огреничем запропонував модель економічного відновлення України, засновану на концепції «економічного дива». Автори підкреслюють, що поєднання зовнішніх інвестицій з внутрішніми реформами є визначальним фактором довгострокового розвитку [9].

Окремий пласт наукових досліджень стосується питання торговельного фінансування та міжнародного співробітництва. Так, І. Софіщенко розглядає торговельне фінансування як ключовий чинник забезпечення стійкості національної економіки в умовах кризи, підкреслюючи необхідність розвитку інституцій довіри та інтеграції у глобальні ланцюги доданої вартості [10]. У свою чергу, Л. Ю. Редькіна аналізує масштаби фінансування України з боку Міжнародного банку реконструкції та розвитку, вказуючи на вагомий внесок цієї інституції у підтримку довгострокових інвестиційних програм та інфраструктурних проєктів [11].

Додатково, у праці Т. Стентона висвітлюється проблема фінансового забезпечення критичної інфраструктури, яка набуває особливої актуальності в умовах післявоєнної відбудови. Автор акцентує, що лише цільове та прозоре використання зовнішніх ресурсів здатне гарантувати стабільність відновлюваних систем і сприяти економічній безпеці держави [12]. У дослідженні І. Р. Штонди також простежується важливість міжнародного досвіду, оскільки порівняльний аналіз прикладів відбудови інших країн доводить ефективність поєднання донорської підтримки з внутрішніми реформами [13]. Нарешті, Г. В. Кучер підкреслює роль міжнародного інвестиційного співробітництва, зазначаючи, що стимулювання інвестиційних потоків у національну економіку є фундаментальною передумовою для прискорення економічного зростання та інтеграції у європейський простір [14].

Аналіз джерел підтверджує, що міжнародне фінансування виступає багатокомпонентним механізмом, який поєднує кредитно-інвестиційні, грантові та торговельні інструменти. Його ефективність безпосередньо залежить від здатності держави забезпечити прозоре управління, створити сприятливе інституційне середовище та інтегрувати зовнішню допомогу у власну стратегію розвитку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості досліджень, спрямованих на аналіз повоєнного відновлення та ролі міжнародної допомоги, питання інтеграції зовнішніх ресурсів у національну стратегію відбудови України все ще не отримало комплексного осмислення. Недостатньо розкритими залишаються механізми узгодження пріоритетів міжнародних донорів із внутрішніми потребами держави, зокрема у сфері інфраструктури, енергетики, аграрного сектору та соціальної політики. Водночас майже відсутні цілісні підходи до оцінки ефективності різних форм фінансування – кредитної, грантової, інвестиційної – у довгостроковій перспективі, з урахуванням не лише економічних, а й соціальних та інституційних наслідків.

Окремої уваги потребує проблема прозорості та підзвітності у використанні міжнародних ресурсів, що визначається одним із ключових факторів формування довіри з боку зовнішніх партнерів. Існуючі дослідження обмежуються переважно описовим аналізом, тоді як бракує методологічно обґрунтованих моделей моніторингу та контролю за залученими коштами. Також залишається невирішеним питання збалансування короткострокових потреб у фінансовій підтримці з довгостроковими цілями структурної трансформації та інтеграції в європейський економічний простір.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає у визначенні пріоритетних напрямів використання та потенційних джерел міжнародного фінансування, здатних забезпечити ефективну розбудову України в післявоєнний період з урахуванням економічних, соціальних та інституційних викликів. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- проаналізувати теоретико-методологічні засади міжнародного фінансування процесів післявоєнної реконструкції;
- дослідити досвід використання зовнішнього фінансування для відновлення економіки в умовах повоєнних криз на прикладі інших країн;
- оцінити поточні та перспективні фінансові потреби України у контексті повоєнного відновлення;
- ідентифікувати основні джерела та форми міжнародного фінансування, які можуть бути використані для реалізації національної стратегії відбудови;
- визначити ризики та обмеження, пов'язані із залученням і використанням зовнішньої фінансової допомоги;
- запропонувати напрями вдосконалення механізмів залучення, розподілу та моніторингу міжнародних фінансових ресурсів з метою підвищення їх ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У результаті аналізу наукових та аналітичних публікацій, зокрема матеріалів із ресурсів Investopedia [1], Precize

[2] та Study.com [3], було визначено сутність поняття «міжнародне фінансування». Під міжнародним фінансуванням розуміють процес залучення фінансових ресурсів із зовнішніх, тобто іноземних, джерел для реалізації проєктів, підтримки бізнес-діяльності або інвестування. Йдеться про фінансові механізми, які забезпечують доступ до глобального капіталу, що дозволяє суб'єктам господарювання виходити за межі національного фінансового середовища. До таких механізмів належать, зокрема, кредитування з боку іноземних фінансових установ, розміщення боргових зобов'язань на міжнародних ринках капіталу, а також залучення прямих чи портфельних інвестицій з-за кордону. Міжнародне фінансування виступає інструментом інтеграції у світовий фінансовий простір та диверсифікації джерел капіталу, що, своєю чергою, сприяє підвищенню фінансової стійкості та інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання.

На основі аналізу статті Л. В. Коцубальської та М. В. Дубель [4, С. 74-78] було узагальнено ключові аспекти світового досвіду фінансування повоєнної відбудови, що має важливе значення для розробки ефективної фінансової політики України у післявоєнний період. Світовий досвід свідчить, що ефективне використання публічних фінансів є вирішальним чинником для забезпечення стабільності та економічного зростання після війни. Особливу роль відіграє стратегічне планування, яке дозволяє визначити пріоритетні напрями фінансування, забезпечити ефективне використання ресурсів та залучити міжнародну допомогу [4, с. 74].

Одним із найуспішніших прикладів є повоєнна відбудова Німеччини завдяки Плану Маршалла. США надали фінансову допомогу обсягом приблизно 13 млрд доларів США (у сучасних цінах – 130 млрд доларів США), що дозволило не лише відновити зруйновану інфраструктуру та промисловість, а й провести структурні реформи, які стали основою для формування ефективної ринкової економіки. Важливою умовою допомоги були інституційні зміни, зокрема

дерегуляція, зниження інфляції та інвестиції в інфраструктуру й технології [4, с. 77].

Велика Британія після Другої світової війни створила всеосяжну національну систему соціального захисту, що включала виплати для безробітних, пенсійне забезпечення, підтримку осіб з інвалідністю тощо. Важливим інструментом стало ухвалення Акту про соціальне страхування та допомогу 1946 р. Універсальність виплат і комплексний підхід до соціального захисту сприяли забезпеченню стабільності та підтримці найвразливіших верств населення [4, с. 75].

Досвід Іраку та Лівану демонструє ефективність поєднання національних зусиль і міжнародного фінансування. В Іраку відновлення транспортної інфраструктури відбувалося за участі Світового банку, ЄС, Азійського банку розвитку та інших міжнародних партнерів. Важливим є також приклад децентралізованої реконструкції, що сприяла розвитку місцевих громад і підвищенню соціальної інтеграції [4, с. 76].

У Лівані уряд після завершення громадянської війни за підтримки міжнародних організацій реалізував трирівневу програму: відновлення ключових транспортних артерій, модернізацію портів і відбудову залізниць. Однак політична нестабільність та економічні труднощі ускладнили реалізацію планів, що підкреслює необхідність інституційної стабільності для ефективного фінансування відбудови [4, с. 76].

Наведені приклади доводять, що міжнародна допомога, стратегічне планування, прозорість бюджетних процесів, розвиток соціальної інфраструктури й залучення місцевих громад є критичними компонентами успішної повоєнної відбудови. Для України надзвичайно важливо адаптувати ці елементи до національного контексту, забезпечуючи ефективне управління фінансовими потоками та реалізацію соціально орієнтованої політики [4, с. 78].

В роботі Х. І. Рудої та Л. С. Ситник [5, С. 254-255] здійснено наукову класифікацію міжнародних джерел фінансування, які є важливою складовою

залучення капіталу для розвитку підприємств та економіки в цілому. Класифікація побудована із виокремленням лише тих джерел, що мають міжнародне походження – як державне, так і приватне (див. табл 1).

Таблиця 1

Класифікація джерел міжнародного фінансування

№	Джерело фінансування	Опис
1.	Іноземні інвестори	Один із базових видів міжнародного джерела фінансування, який охоплює капітал, що надходить від приватних або інституційних інвесторів з-за кордону у вигляді прямих чи портфельних інвестицій. Такі інвестиції здійснюються через внески до статутного капіталу, купівлю цінних паперів чи інші механізми.
2.	Міжнародні фінансові організації	Йдеться про інституції, які надають фінансову допомогу, кредити та позики для розвитку економіки. До таких організацій належать: – Світовий банк (World Bank); – Міжнародний валютний фонд (IMF); – Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР); – Азійський банк розвитку та інші.
3.	Кошти, отримані у вигляді кредитів і позик від міжнародних організацій	Включає безпосереднє отримання цільових кредитів та позик від міжнародних структур, часто з пільговими умовами, що дозволяє забезпечити довгострокове фінансування капітальних інвестицій
4.	Емісія цінних паперів для міжнародних ринків	До цієї категорії належать випуски облігацій або акцій, які розміщуються серед міжнародних інвесторів. Такий підхід дозволяє підприємствам або державам залучати кошти на світових фінансових ринках, що підвищує фінансову незалежність від внутрішніх ресурсів.
5.	Безоплатно надані кошти іноземними державами або міжнародними фондами	До цієї групи належать гранти та безповоротна допомога на цільові інвестиційні програми. Кошти надаються як міжнародними організаціями, так і урядами інших країн у рамках програм підтримки розвитку чи міжнародного партнерства.

Джерело: узагальнено автором за [5, С. 254-255]

Війна в Україні призвела до руйнування інфраструктури, знищення об'єктів промисловості, житлового фонду, критичних енергетичних об'єктів, а також до значних екологічних і соціальних втрат. Прямі інфраструктурні збитки оцінюються у 170 млрд доларів США, з яких найбільшу частку становлять житлові будівлі (35,3 %), транспортна та інженерна інфраструктура (22,7 %), об'єкти енергетики (8,6 %), промислові активи (8,5 %), а також сільське господарство й земельні ресурси (6,1 %) [6, с. 94].

Особливо постраждали прифронтові регіони, такі як Донецька, Луганська, Харківська, Запорізька, Херсонська області, а також міста з високою експортною та промисловою активністю. Наприклад, до війни в Донецькій області було зосереджено 7,3 % усіх підприємств України, значна частина з яких була знищена або тимчасово окупована. Станом на 2024 р. втрати лише у металургійному секторі Донецької області оцінюються в понад 5 млрд доларів США [6, с. 95].

Крім промисловості, великі втрати зазнали об'єкти енергетики, зокрема внаслідок руйнування Каховської ГЕС, Трипільської ТЕС, захоплення Запорізької АЕС і Чорнобильської зони. Сума прямих втрат у галузі енергетики продовжує зростати [6, с. 96].

Екологічна шкода також набуває загрозливих масштабів. За оцінками, сукупні збитки довіллю України становлять 1,7 млрд дол. США, а лише на території Луганської області – близько 600 млрд грн. Основні джерела екологічної катастрофи – пожежі, хімічне забруднення, руйнування лісів і замінування територій [6, с. 96].

Значного удару зазнав аграрний сектор, зокрема в Донецькій області, де втрати сільськогосподарських підприємств оцінюються у понад 5 млрд грн. Знищення полів, інфраструктури для зберігання та логістики знижує продовольчу безпеку країни та експортний потенціал [20, с.96].

У контексті повоєнного відновлення України формування ефективної фінансової політики вимагає чіткого визначення пріоритетних напрямів фінансування та оцінки прогнозованих обсягів потреб у фінансових ресурсах. Науковий підхід до зазначених питань ґрунтується на системному аналізі масштабів руйнувань, потенціалу економічного зростання та спроможності країни акумулювати внутрішні й зовнішні джерела капіталу.

Згідно з оцінками Четвертої Швидкої Оцінки Потреб України (RDNA 4), загальна потреба у фінансових ресурсах для відновлення країни становить 524 млрд доларів США, що є порівняним із сумарним ВВП України за три роки до

початку повномасштабної війни [6, с. 94]. Потреби фінансування структуруються за кількома ключовими напрямками, кожен з яких має стратегічне значення для національної безпеки, економічної стабільності та інтеграції України до європейського простору.

Міжнародна спільнота, засвідчивши солідарність із Україною в умовах війни, виявила високий рівень готовності до консолідації зусиль для фінансової підтримки процесу повоєнного відновлення. Особливої уваги заслуговує створення довгострокових інструментів фінансування, що спрямовані на реконструкцію інфраструктури, модернізацію інституцій та трансформацію економіки. Такі ініціативи вже отримали фактичну підтримку з боку стратегічних партнерів України – насамперед Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу [7, с. 211].

Потенційні джерела міжнародного фінансування охоплюють як двосторонню допомогу, так і багатосторонню підтримку з боку міжнародних організацій. До ключових інституцій, що мають вагомий вплив на економічну стабілізацію та інвестиційну підтримку, належать [7, с. 214]:

– Світовий банк, який орієнтується на фінансування результативних інвестиційних проєктів, а також бюджетних програм, що мають довгостроковий вплив на фінансову стійкість держави;

– Міжнародний валютний фонд (МВФ), який забезпечує країнам доступ до пільгових кредитів, сприяє стримуванню інфляції, підтримці національної валюти та зростанню ВВП;

– Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), що реалізує програму «Resilience and Livelihoods», зосереджену на підтримці енергетичної безпеки, відновленні муніципальних послуг, забезпеченні фінансування малого й середнього бізнесу, а також підтримці переміщених осіб;

– USAID – американська агенція з міжнародного розвитку, яка надає фінансову, гуманітарну та інституційну допомогу союзним країнам;

– Європейський Союз, який використовує комплексний підхід до відновлення постконфліктних держав – від запобігання кризам до забезпечення стабілізації й миробудівництва. ЄС реалізує програми підтримки боротьби з корупцією, підвищення інституційної спроможності, децентралізації та регіонального розвитку.

Крім того, в межах реалізації Національної стратегії відновлення України створено 15 державних програм, серед яких окремо виділяються напрями підтримки аграрного сектору, розвитку малого та середнього бізнесу, інфраструктурної модернізації, а також стимулювання високотехнологічних галузей. Наприклад, у межах програми розвитку галузей з високою доданою вартістю фінансування спрямовується на сільське господарство, металургію, машинобудування, деревообробку, ІТ та будівництво. Зокрема, лише на аграрний сектор передбачено понад 37 млн доларів США, із фокусом на розвиток переробки продукції, іригаційні системи, підвищення конкурентоспроможності та експортного потенціалу [7, с. 212]. За даними сайту Міністерства Фінансів України джерелами фінансування державного бюджету у 2024 р. є військові облігації, а також двосторонні кредити і гранти (рис. 1).

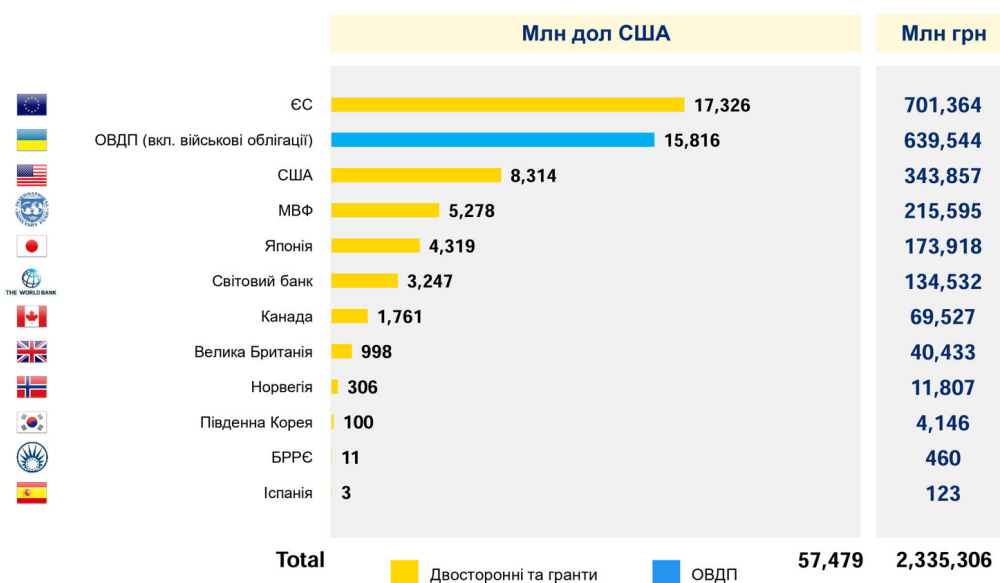

Рис. 1. Джерела фінансування загального фонду державного бюджету у 2024 р. станом на 31 грудня 2024 року

Джерело: Міністерство Фінансів України [8]

Пріоритетним завданням для України є реалізація національної стратегії відновлення, яка має бути узгоджена з планом реформ у межах євроінтеграції. Така стратегія повинна забезпечити передбачуваність, правову визначеність, інституційну стійкість та створення сприятливого бізнес-клімату. Саме інституційна суб'єктність країни-реципієнта допомоги є критичним чинником для залучення якісного фінансування відповідно до підходів «smart aid».

У середньостроковій перспективі особливого значення набуває інтеграція України до європейських програм та механізмів, таких як Ukraine Facility, що передбачає надання 50 млрд євро на період 2024–2027 рр., а також включення до програм транскордонного й єврорегіонального співробітництва.

Ефективне використання міжнародної допомоги вимагає дотримання чітко визначених напрямів, що ґрунтуються на засадах прозорості, підзвітності та належного контролю за всіма етапами управління фінансовими ресурсами. Формування дієвої системи розподілу зовнішніх коштів передбачає впровадження механізмів, які забезпечують відкрите інформування громадськості та донорів про обсяги, напрями і результати використання залучених ресурсів. Прозорість повинна супроводжуватися жорсткою системою звітності, що охоплює усі рівні управління – від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування. Контроль за використанням фінансової допомоги доцільно реалізовувати як за участю національних інституцій, так і за допомогою зовнішнього аудиту, включно з моніторингом з боку міжнародних структур.

Ключова роль у координації фінансових потоків належить державі, яка виступає гарантом цільового, раціонального та ефективного використання наданої підтримки. Централізоване управління ресурсами дозволяє уникнути дублювання програм, зменшити ризики нецільового використання та забезпечити узгодженість рішень. Органи виконавчої влади мають забезпечити стратегічне планування, визначення пріоритетних галузей і регіонів, які потребують першочергової підтримки, а також створити нормативну базу, що

сприятиме залученню додаткових ресурсів і формуванню довіри з боку міжнародних партнерів.

Співпраця між українськими органами влади, місцевими громадами та міжнародними донорами має ґрунтуватися на спільному баченні цілей розвитку, що дає змогу оптимізувати розподіл ресурсів та посилити ефективність реалізації проєктів. Забезпечення взаємодії між різними програмами дозволяє уникнути фрагментації зусиль, підвищує результативність реформ і сприяє інтеграції в європейські інституційні практики.

Важливу роль у забезпеченні відкритості бюджетних процесів відіграє застосування цифрових інструментів контролю та моніторингу. Впровадження інформаційно-аналітичних платформ для відстеження надходження, розподілу та використання міжнародної допомоги сприяє посиленню підзвітності державних органів. Електронні системи дозволяють забезпечити безперервний доступ до актуальної інформації для донорів, інвесторів, громадськості та контролюючих органів. Цифровізація процесів управління фінансовою допомогою сприяє зниженню корупційних ризиків, оперативному прийняттю рішень та ефективній координації між усіма учасниками процесу відновлення.

В умовах високих очікувань щодо ефективності міжнародної допомоги важливо враховувати наявні перешкоди та ризики, які ускладнюють процес її залучення та використання. Однією з основних проблем залишається інституційна нестабільність, що знижує рівень довіри з боку донорів та ускладнює реалізацію довгострокових фінансових зобов'язань. Недосконалість правової бази, недостатній рівень координації між органами влади, а також слабкий адміністративний потенціал окремих територіальних громад створюють додаткові бар'єри для ефективного використання ресурсів. Значну загрозу становлять корупційні ризики, низька якість управління проєктами та обмежений доступ до актуальних і достовірних даних. Крім того, нестабільна безпекова ситуація в окремих регіонах стримує реалізацію інфраструктурних ініціатив та зменшує інвестиційну привабливість. Сукупність зазначених

чинників вимагає комплексного підходу до вдосконалення системи управління міжнародним фінансуванням із урахуванням принципів прозорості, стійкості та стратегічного планування.

Зважаючи на складність процесу післявоєнного відновлення, доцільним є застосування економетричного підходу, який дозволяє не лише встановити взаємозв'язки між окремими макроекономічними показниками, а й здійснити сценарне прогнозування потреб у міжнародній фінансовій допомозі.

З цією метою побудовано багатофакторну регресійну модель (1.1), яка охоплює ключові індикатори економічної стабільності, обсягів інфраструктурних втрат та можливостей внутрішнього фінансування. Такий підхід забезпечує аналітичну основу для обґрунтування обсягів і напрямів мобілізації зовнішніх ресурсів, а також дозволяє оцінити ефективність майбутньої фінансової підтримки з боку міжнародних партнерів у різних сценаріях розвитку.

Метою моделі є оцінка потреб у міжнародному фінансуванні (Y) залежно від ключових факторів післявоєнного відновлення:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \varepsilon \quad 1.1$$

де:

- Y – прогнозований обсяг потреб у міжнародному фінансуванні (млрд доларів США);
- β_0 – вільний член, тобто значення Y , коли всі X дорівнюють нулю;
- $\beta_1, \beta_2, \beta_3, \beta_4$ – коефіцієнти, які показують на скільки одиниць зміниться Y , якщо X зміниться на одну одиницю, за умови, що інші змінні залишаються незмінними
- X_1 – обсяг зруйнованої інфраструктури (у % до довоєнного ВВП);
- X_2 – скорочення ВВП порівняно з довоєнним рівнем (%);
- X_3 – рівень інфляції (%);

- X_4 – обсяг внутрішнього фінансування (у % до загальних потреб);
- ε – стохастична похибка.

Запропонована модель є узагальненням поширених підходів до оцінки потреб у міжнародному фінансуванні для післявоєнного відновлення. Вона базується на багатофакторному регресійному аналізі, що враховує макроекономічні та структурні показники. Її структура відповідає загальноприйнятим методологіям у сфері економічного моделювання, зокрема моделі запропонованій в роботі І. Клопова та Ю. Огренич [9, с. 189].

На основі цієї моделі можуть бути розраховані три сценарії розвитку подій:

- оптимістичний – швидке завершення війни, стабілізація макроекономіки, високий рівень донорської підтримки;
- базовий – повільне, але стійке відновлення без нових ескалацій;
- песимістичний – затримка в реконструкції, обмежене фінансування, політична нестабільність.

Дана модель є інструментом формування обґрунтованої стратегії залучення фінансування від міжнародних партнерів. Для побудови моделі доцільно використовувати:

- дані Світового банку та МВФ щодо фінансування післявоєнного відновлення інших країн;
- аналітичні звіти KSE Institute, Мінфіну, Мінекономіки України;
- власні оцінки потенційних втрат на основі методик Post-Conflict Needs Assessment (PCNA).

Висновки. У ході проведеного дослідження було визначено сутність поняття «міжнародне фінансування» як інструменту залучення зовнішніх ресурсів для реалізації стратегічно важливих проєктів та післявоєнної відбудови. Встановлено, що міжнародне фінансування охоплює низку джерел – від іноземних інвесторів і міжнародних фінансових організацій до емісії цінних паперів та грантів. Проведена класифікація джерел міжнародного фінансування дозволила систематизувати підходи до залучення коштів та виявити найбільш

релевантні механізми для України в умовах воєнного та післявоєнного періодів. Аналіз світового досвіду (Німеччини, Великої Британії, Іраку, Лівану) показав ефективність поєднання міжнародної допомоги, інституційних реформ та стратегічного планування як передумови для відновлення економіки. Проведений аналіз дозволив сформулювати рекомендації щодо впровадження адаптивної фінансової політики, орієнтованої на прозорість, децентралізацію та соціальну відповідальність.

Зважаючи на складність процесу післявоєнного відновлення було запропоновано багатофакторну регресійну модель, яка охоплює ключові індикатори економічної стабільності, обсягів інфраструктурних втрат та можливостей внутрішнього фінансування. Застосування такої моделі дозволить оцінити реальні фінансові потреби в динаміці та дасть змогу визначити залежність потреб від ключових факторів економічної ситуації. Результати дослідження становлять інтерес для органів державної влади, місцевого самоврядування, дослідників фінансової сфери та практиків, залучених до процесів планування економічного відновлення країни.

Список використаних джерел

1. What Is International Finance, and Why Is It So Important? *Investopedia*. 2024. URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/international-finance.asp>
2. Understanding Sources International Financing. *Preciza*. 2025. URL: <https://www.precize.in/blogs/understanding-sources-international-financing>
3. International Finance Definition, Importance & History. *Study.com*. URL: <https://study.com/academy/lesson/what-is-international-finance.html>
4. Коцубальська Л. В., Дубель М. В. Роль публічних фінансів у повоєнній відбудові: іноземний досвід. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2025. Вип. 17. Т. 1. С. 74–78. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/17297>

5. Руда Х. І., Савченко М. В. Джерела фінансування інвестиційних ресурсів. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2021. Вип. 13. Т. 2. С. 254–257. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/11285>
6. Шулик Ю. В., Малишко Є. В. Потреби на відновлення регіонів України: оцінка збитків та шляхи залучення ресурсів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2025. № 36(64). С. 93–100. DOI: 10.25264/2311-5149-2025-36(64)-93-100
7. Garafonova O. et al. Strategic Model and Potential Sources of Financing for the Post-War Revitalization of Agricultural Enterprises in the De-Occupied Territories. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. № 2(49). P. 207–218. DOI: 10.55643/fcaptp.2.49.2023.3983
8. Financing_ua_v31122024.pdf. *Міністерство фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Financing_ua_v31122024.pdf
9. Klopov I., Ohrenych J. The Model of Economic Recovery of Ukraine In the Post-War Period: The Strategy of the Economic Miracle. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. № 10(5). P. 184–191. DOI: 10.30525/2256-0742/2024-10-5-184-191
10. Софіщенко І. Торговельне фінансування на основі міжнародного співробітництва як чинник стійкості України. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4884/4825>
11. Редькіна Л. Ю., Гузій А. О., Парубець О. М. Напрями і обсяги фінансування України по лінії Міжнародного банку реконструкції та розвитку. 2022. URL: <https://ir.stu.cn.ua/jspui/bitstream/123456789/26169/1/%D0%A0%D0%B5%D0%B4%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9B.%20%D0%AE..pdf>

12. Stanton T., Webster D. W. Financial Provision for the Development of Critical Infrastructure in the Context of Post-War Reconstruction of Ukraine's Economy. 2023. URL: https://www.researchgate.net/profile/Viktoriia-Khaustova/publication/374399602_Financial-Provision-for-the-Development-of-Critical-Infrastructure-in-the-Context-of-Post-War-Reconstruction-of-Ukraines-Economy-Finansove_zabezpecenna_rozvitku_kriticnoi_infrastrukturi_v_umovah_povo/links/651c5df8b0df2f20a20ae350/Financial-Provision-for-the-Development-of-Critical-Infrastructure-in-the-Context-of-Post-War-Reconstruction-of-Ukraines-Economy-Finansove-zabezpecenna-rozvitku-kriticnoi-infrastrukturi-v-umovah-pov.pdf
13. Штонда І. Р., Гордєєва І. О. Післявоєнна відбудова України в контексті міжнародного досвіду. 2023. URL: https://defep.chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/Coll_of_abs_DEFEP_20-22_Sep_2023.pdf#page=207
14. Кучер Г. В. Міжнародне співробітництво щодо стимулювання інвестицій в економіку України. КНЕУ, 2025. 247 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstreams/d4e62229-b1d9-4d43-9e99-ee655ae2a022/download>
15. Панченко В. А. Роль міжнародної фінансової допомоги у відбудові економіки України в умовах війни. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 2(108). С. 139–143. URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/download/309278/300807>
16. Небрат В. Зарубіжний досвід і національні пріоритети для стратегування повоєнної відбудови України. *Економіка і прогнозування*. 2023. № 2. С. 134–159. URL: http://jnas.nbu.gov.ua/j-pdf/econprog_2023_2_9.pdf